

II

(Meddelanden)

MEDDELANDEN FRÅN EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER, BYRÅER
OCH ORGAN

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN –

Tillkännagivande om avtal av mindre betydelse som inte märkbart begränsar konkurrensen enligt artikel 101.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (stöd av mindre betydelse)

(2014/C 291/01)

I.

1. I artikel 101.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt förbjuds avtal mellan företag som kan påverka handeln mellan medlemsstater och som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrیدا konkurrensen inom den inre marknaden. Europeiska unionens domstol har fastslagit att denna bestämmelse inte är tillämplig när avtalet inte har märkbara effekter på handeln mellan medlemsstater eller på konkurrensen ⁽¹⁾.
2. Domstolen har också förtydligat att ett avtal som kan påverka handeln mellan medlemsstater och som har till syfte att hindra, begränsa eller snedvrیدا konkurrensen inom den inre marknaden, på grund av sin karaktär och oberoende av de konkreta effekter som det kan ha, utgör en väsentlig begränsning av konkurrensen ⁽²⁾. Detta tillkännagivande omfattar därför inte avtal vars syfte är att hindra, begränsa eller snedvrیدا konkurrensen inom den inre marknaden.
3. I detta tillkännagivande anger kommissionen med hjälp av tröskelvärden för marknadsandelar de omständigheter under vilka den anser att avtal som kan leda till att konkurrensen inom den inre marknaden hindras, begränsas eller snedvrیدs inte utgör en märkbar begränsning av konkurrensen enligt artikel 101 i fördraget. Denna negativa definition av märkbar effekt betyder inte att avtal mellan företag som överskrider de tröskelvärden som fastställs i detta tillkännagivande utgör en märkbar begränsning av konkurrensen. Sådana avtal kan fortfarande ha en försumbar påverkan på konkurrensen och får därför inte förbjudas av artikel 101.1 i fördraget ⁽³⁾.
4. Avtal kan också falla utanför artikel 101.1 i fördraget på grund av att de inte kan påverka handeln mellan medlemsstaterna på ett märkbart sätt. I detta tillkännagivande anges inte vad som utgör en märkbar påverkan på handeln mellan medlemsstater. Vägledning i detta avseende finns i kommissionens tillkännagivande om påverkan på handeln ⁽⁴⁾, i vilket kommissionen, med hjälp av en kombination av ett tröskelvärde för marknadsandelar på 5 % och ett tröskelvärde för omsättningen på 40 miljoner euro, kvantifierar vilka avtal som i princip inte kan påverka handeln mellan medlemsstaterna på ett märkbart sätt ⁽⁵⁾. Sådana avtal faller normalt sett utanför artikel 101.1 i fördraget även om deras syfte är att hindra, begränsa eller snedvrیدا konkurrensen.

⁽¹⁾ Se mål C-226/11 Expedia, ännu ej offentliggjort, punkterna 16 och 17.

⁽²⁾ Se mål C-226/11 Expedia, särskilt punkterna 35, 36 och 37.

⁽³⁾ Se till exempel de förenade målen C-215/96 och C-216/96 *Bagnasco m.fl.* [1999] REG I-135, punkterna 34 och 35.

⁽⁴⁾ Tillkännagivande från kommissionen – Riktlinjer om begreppet påverkan på handeln i artiklarna 81 och 82 i fördraget (EUT C 101, 27.4.2004, s. 81), särskilt punkterna 44–57.

⁽⁵⁾ Det bör påpekas att avtal mellan små och medelstora företag, såsom de definieras i kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EGT L 124, 20.5.2003, s. 36), eller eventuell framtida rekommendation som ersätter den, även normalt sett inte ska kunna påverka handeln mellan medlemsstaterna. Se särskilt punkt 50 i tillkännagivandet om påverkan på handeln.

5. I ärenden som omfattas av detta tillkännagivande kommer kommissionen inte inleda förfaranden, vare sig efter klagomål eller på eget initiativ. I de fall då kommissionen har inlett förfaranden men företag kan visa att de i god tro antagit att de marknadsandelar som anges i punkterna 8, 9, 10 och 11 inte överskridits, kommer kommissionen inte heller att utdöma böter. Även om detta tillkännagivande inte är bindande för medlemsstaternas domstolar och konkurrensmyndigheter avser detta tillkännagivande att ge dem vägledning när det gäller tillämpningen av artikel 101 i fördraget ⁽¹⁾.
6. De principer som anges i detta tillkännagivande gäller också beslut som fattas av företagssammanslutningar, samt samordnade förfaranden.
7. Detta tillkännagivande påverkar inte Europeiska unionens domstols tolkningar av artikel 101 i fördraget.

II.

8. Kommissionen anser att avtal mellan företag som kan påverka handeln mellan medlemsstater och som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvräta konkurrensen inom den inre marknaden, inte begränsar konkurrensen i den mening som avses i artikel 101.1 i fördraget
 - a) om den sammanlagda marknadsandelen för avtalsparterna inte överstiger 10 % på någon av de relevanta marknader som omfattas av avtalet och avtalet ingås mellan företag som är faktiska eller potentiella konkurrenter på någon av dessa marknader (avtal mellan konkurrenter) ⁽²⁾, eller
 - b) om marknadsandelen för var och en av parterna inte överstiger 15 % på någon av de relevanta marknader som omfattas av avtalet och avtalet ingås mellan företag som inte är faktiska eller potentiella konkurrenter på någon av dessa marknader (avtal mellan icke-konkurrenter).
9. I fall där det är vanskligt att klassificera avtalet som antingen ett avtal mellan konkurrenter eller ett avtal mellan icke-konkurrenter är tröskeln på 10 % är tillämplig.
10. Då konkurrensen på en relevant marknad begränsas av den kumulativa effekten av avtal gällande försäljning av varor eller tjänster mellan olika leverantörer eller distributörer (kumulativ utestängningseffekt av parallella nät av avtal som har liknande följder för marknaden), sänks trösklarna för marknadsandelen som fastställs i punkt 8 och 9 till 5 %, både vad gäller avtal mellan konkurrenter och mellan icke-konkurrenter. Individuella leverantörer eller distributörer med en marknadsandel som inte överstiger 5 % anses som regel inte väsentligen bidra till en kumulativ utestängningseffekt ⁽³⁾. Det är inte troligt att en kumulativ utestängningseffekt föreligger om mindre än 30 % av den relevanta marknaden är täckt av parallella (nät av) avtal som har liknande effekt.
11. Kommissionen anser även att avtal inte märkbart begränsar konkurrensen om avtalsparternas marknadsandelar inte överstiger trösklarna på respektive 10 %, 15 % och 5 % som anges i punkterna 8, 9 och 10 inte överskrids under två på varandra efterföljande kalenderår med mer än två procentenheter.

⁽¹⁾ Särskilt för att fastställa huruvida en begränsning av konkurrensen är märkbar, får medlemsstaternas domstolar beakta de tröskelvärden som fastställs i detta tillkännagivande utan att för den skull vara tvungna att göra det. Se domstolens dom av den 13 december 2012 i mål C-226/11 Expedia, särskilt punkt 31.

⁽²⁾ Vad gäller definitionen av faktiska eller potentiella konkurrenter, se meddelandet från kommissionen – *Riktlinjer för tillämpningen av artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på horisontella samarbetsavtal* (EUT C 11, 14.1.2011, s. 1), punkt 10. Två företag betraktas som faktiska konkurrenter om de är verksamma på samma relevanta marknad. Ett företag betraktas som en potentiell konkurrent till ett annat företag om det förstnämnda företaget, utan avtal, vid en liten men bestående höjning av relativpriserna på kort tid sannolikt skulle göra de nödvändiga ytterligare investeringarna eller ta på sig andra nödvändiga omställningskostnader för att komma in på den relevanta marknad där det andra företaget är verksamt.

⁽³⁾ Se även *Riktlinjer om vertikala begränsningar* (EUT C 130, 19.5.2010, s. 1), särskilt punkterna 76, 134 och 179. Medan man i riktlinjerna om vertikala begränsningar när det gäller vissa begränsningar inte bara åberopar den totala utan också den bundna marknadsandelen, avser trösklarna för marknadsandelar i detta tillkännagivande de totala marknadsandelarna.

12. För att beräkna marknadsandelen är det nödvändigt att definiera den relevanta marknaden. Denna består av såväl den relevanta produktmarknaden som den relevanta geografiska marknaden. Vid en definition av den relevanta marknaden bör vägledning sökas i kommissionens tillkännagivande om definitionen av relevant marknad⁽¹⁾. Marknadsandelarna ska beräknas på grundval av uppgifter om försäljningsvärde eller, om det är lämpligt, uppgifter om inköpsvärde. Om uppgifter i värde saknas kan beräkningar som bygger på annan tillförlitlig marknadsdata användas, inklusive uppgifter om volymer.
13. Med hänsyn till domstolens förtydligande som det hänvisas till i punkt 2 omfattar detta tillkännagivande inte avtal som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrیدا konkurrensen på den inre marknaden. Kommissionen kommer således inte tillämpa den "säkra hamn" som skapats av de tröskelvärden för marknadsandelar som fastställs i punkterna 8, 9, 10 och 11 för sådana avtal⁽²⁾. Vad gäller avtal mellan icke-konkurrenter, kommer kommissionen inte att tillämpa detta tillkännagivande för, i synnerhet, avtal som innehåller begränsningar som direkt eller indirekt har följande syfte(n): a) fastställande av priserna när produkter säljs till tredje part, b) begränsning av produktion eller försäljning, eller c) uppdelning av marknader eller kunder. På liknande sätt kommer kommissionen i synnerhet inte att tillämpa den säkra hamn som skapats av dessa trösklar för marknadsandelar för avtal som innehåller några av de begränsningar som definieras eller förtecknas som allvarliga begränsningar i någon ny eller framtida gruppundantagsförordning⁽³⁾, som kommissionen anser rent allmänt har till syfte att begränsa konkurrensen.
14. Den säkra hamn som skapats av dessa trösklar för marknadsandelar som fastställs i punkterna 8, 9, 10 och 11 är särskilt relevant för kategorier av avtal som inte omfattas av någon gruppundantagsförordning⁽⁴⁾. Den säkra hamnen är också relevant för avtal som omfattas av en gruppundantagsförordning i den mån de avtalen innehåller en så kallad utesluten begränsning, det vill säga en begränsning som inte förtecknas som en särskilt allvarlig begränsning, men som likväl inte omfattas av gruppundantagsförordningen⁽⁵⁾.
15. I detta tillkännagivande ska begreppen *företag*, *avtalspart*, *distributör*, *leverantör* och *köpare* även omfatta deras respektive anknutna företag.
16. I detta tillkännagivande avses med *anslutna företag*:
- a) företag i vilka en avtalspart direkt eller indirekt
 - i. har befogenhet att utöva mer än hälften av rösträttigheterna, eller
 - ii. har befogenhet att utse mer än hälften av ledamöterna i styrelsen, direktionen eller i organ som rättsligt företräder företaget, eller
 - iii. har rätt att leda företagets verksamhet,
 - b) företag som direkt eller indirekt gentemot en avtalspart har de rättigheter eller befogenheter som anges i a,
 - c) företag i vilka ett företag som avses i b direkt eller indirekt har de rättigheter eller befogenheter som anges i a,

⁽¹⁾ Kommissionens tillkännagivande om definitionen av relevant marknad i gemenskapens konkurrenslagstiftning (EGT C 372, 9.12.1997, s. 5).

⁽²⁾ För dessa avtal kommer kommissionen att utöva sin rätt att besluta om den ska inleda förfaranden eller inte.

⁽³⁾ För leverans- och distributionsavtal mellan icke konkurrenter se särskilt artikel 4 i kommissionens förordning (EU) nr 330/2010 av den 20 april 2010 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden (EUT L 102, 23.4.2010, s. 1) och för licensieringsavtal mellan icke konkurrenter se särskilt artikel 4.2 i kommissionens förordning (EU) nr 316/2014 av den 21 mars 2014 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på grupper av avtal om tekniköverföring (EUT L 93, 28.3.2014, s. 17). För avtal mellan konkurrenter se särskilt artikel 5 i kommissionens förordning (EU) nr 1217/2010 av den 14 december 2010 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa grupper av forsknings- och utvecklingsavtal (EUT L 335, 18.12.2010, s. 36), och artikel 4 i kommissionens förordning (EU) nr 1218/2010 av den 14 december 2010 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa grupper av specialiseringsavtal (EUT L 335, 18.12.2010, s. 43) samt artikel 4.1 i förordning (EU) nr 316/2014.

⁽⁴⁾ Till exempel omfattas avtal om varumärkeslicenser och de flesta typer av avtal mellan konkurrenter, med undantag av avtal om forskning och utveckling och specialiseringsavtal inte av gruppundantagsförordningen.

⁽⁵⁾ För uteslutna begränsningar se särskilt artikel 5 i förordning (EU) nr 330/2010, artikel 5 i förordning (EU) nr 316/2014 och artikel 6 i förordning (EU) nr 1217/2010.

- d) företag i vilka en avtalspart tillsammans med ett eller flera av de företag som avses i a, b eller c eller i vilka två eller flera av dessa företag gemensamt har de rättigheter eller befogenheter som anges i a, eller
 - e) företag i vilka de rättigheter eller befogenheter som anges i a gemensamt utövas av
 - i. avtalsparter, eller dessas respektive anknutna företag som anges i a–d eller
 - ii. en eller flera avtalsparter, eller ett eller flera av deras anknutna företag som anges i a–d och en eller flera tredje parter.
17. Vid tillämpningen av punkt 16 e ska den marknadsandel som innehas av dessa gemensamt ägda företag fördelas i lika delar mellan vart och ett av de företag som har de rättigheter eller befogenheter som anges i punkt 16 a.
-